

Genesis 1 – Een nieuw begin

- Lezing: Genesis 1:1-5

¹In het begin schiep God de hemel en de aarde. ²De aarde was nog woest en doods, en duisternis lag over de oervloed, maar Gods geest zweefde over het water.

³God zei: 'Er moet licht komen,' en er was licht. ⁴God zag dat het licht goed was, en hij scheidde het licht van de duisternis; ⁵het licht noemde hij dag, de duisternis noemde hij nacht. Het werd avond en het werd morgen. De eerste dag.

Preek deel 1: terugkijken

Blauw gearceerd = gericht op camera

Lieve mensen,

We hebben een bijzondere tijd achter de rug. Meer dan anderhalf jaar houdt de Corona pandemie ons in zijn greep. Op allerlei manieren worden we geconfronteerd met de gevolgen. Bovenop de anderhalve meter is er tussen mensen en bevolkingsgroepen nog meer afstand ontstaan. Er is een groeiende kloof tussen rijk en arm, tussen voorstanders en tegenstanders van de maatregelen. De Coronapas leidt tot felle debatten en uitsluiting van de ander. Je kunt niet meer gewoon een mening hebben, want je wordt er zomaar op afgerekend.

Er zijn mensen erg ziek geweest. Op het randje hebben ze gelegen. Anderen hadden milde klachten, maar kampen nog steeds met gevolgen van Long Covid. We hebben mensen om ons heen verloren. Ze stierven eenzaam en geïsoleerd op de IC, zonder knuffels van hun geliefden en met medisch personeel ingepakt als aliens. Nabestaanden hebben nog niet echt de kans gekregen om te rouwen, omdat begrafenissen maar met een handjevol mensen konden plaatsvinden.

Jongeren ondervinden aan den lijve en in hun psyche de gevolgen van isolatie. Een jaar niet naar de uni, hbo of mbo. Andere scholen sloten weken en thuisonderwijs laat nog steeds zijn sporen na. Thuiswerken is voor velen steeds lastiger gebleken, zeker als je klein behuist bent en geen goede internetvoorzieningen hebt. Het doet zeer als je bedrijf het niet redde, als je werk als sneeuw voor de zon verdween en als de compensaties bij lange na niet voldoende bleken.

In de tijd van de pandemie had je dan ook nog Black Lives Matter, de klimaatcrisis en de wooncrisis. Protesten en demonstraties overspoelden soms de steden. Plunderingen rond de avondklok, boeren die het water aan de lippen staat doordat hun bedrijfsvoering moet veranderen. Een chaotische terugtrekking van troepen uit Afghanistan met afgrijselijke beelden van wanhopige mensen. De gevolgen van de toeslagenaffaire en de slachtoffers die weggezet zijn en maar heel langzaam een beetje geholpen worden. We zien het allemaal langs komen in onze tijdlijn of op onze beeldbuis.

En natuurlijk, de pandemie en de maatregelen hebben ook een andere kant: sommige mensen gedijden prima bij afstand, thuiswerken en legere familie-agenda's. Het milieu kreeg een mooie pauze door minder vliegbewegingen en afname van het woon-werkverkeer. Mooie initiatieven van hulp en naastenliefde namen een hoge vlucht. Er was veel bereidheid om je in te zetten. Bijvoorbeeld ook in de Waterpleinkerkerk. Musici en technici boden zich aan. Uitzendingen werden prachtig

vormgegeven en trokken een heel nieuw publiek tot ver buiten Rotterdam. De mogelijkheden die de technische vooruitgang ons bood zijn geweldig.

Daarbij: de snelle ontwikkeling van vaccins, het zorgpersoneel dat zich een slag in de rondte werkt voor weinig loon en slechts een enkel applaus aan het begin. Het is geweldig. Tegelijk zien we even verderop in de wereld veel armoede. Vaccins zijn oneerlijk verdeeld. De gevolgen daarvan baren de wetenschappers zorgen. De kloof tussen arm en rijk wereldwijd is tijdens de pandemie alleen maar gegroeid.

Hoe zou je dit alles kunnen beschrijven? Ik hoor veel mensen het woord 'chaos' in de mond nemen. Het is allemaal zo onoverzienbaar en allerlei zaken lopen door elkaar heen. In ons hoofd krioelen duizenden gedachten en gevoelens. Chaos is het.

En God? Sommigen van ons hebben hem heel erg ervaren. Anderen zien geen glimp van hem. Daarbij nog de vragen hoe deze pandemie past in zijn plannen. Is het een straf? Of wil God ons helemaal niet iets zeggen hierdoor? Wat moet je met chaos? Wat kan God met chaos? Nou, dat laatste, daarover zegt de Bijbel natuurlijk wel wat. Meteen al aan het begin. De aarde was nog woest en doods. In het Hebreeuws heeft dat een prachtige klank: Tohu wa Vohu. Woest en doods. Beetje sinister. Duisternis ligt over de oervloed. De Bijbel begint met chaos. En heel het boek lang, heel de geschiedenis door zie je hoe God daar mee om gaat. Ook aan het begin al. Daar wil ik straks iets over zeggen. Maar eerst staan we nog stil bij de voorbije tijd.

Ik zal een kaars aansteken om alle mensen te gedenken die de gevolgen van de crisis nog steeds ondervinden, we gedenken hen die gestorven zijn, we staan stil bij de zieken, bij hen die zich een slag in de rondte gewerkt hebben. We steken een kaars aan voor alle mensen die chaos ervaren.

Daarna zijn we stil en vervolgens zingen we 2 verzen uit Psalm 42.

.....

Preek, deel 2: vooruitblik

Tohu wa Vohu. Woest en doods. Chaos. 'Maar ... !' Dat woordje 'maar' is zo hoopvol. Meteen al in het begin van de Bijbel. Het is chaos. Duisternis. Maar de Geest van God zweefde over het water. Je voelt aan alles dat er dan wat gaat gebeuren. Waar de Geest van God is, daar volgt vernieuwing, richting en ruimte. Het is zo'n verblijdende boodschap. God laat het geen chaos. In alle onrust, onoverzichtelijkheid en onzekerheid is hij de stabiele factor. Van eeuwigheid en voor alles uit is hij. Als de Geest er onder komt, dan gaat het de goede kant op. We zijn niet overgeleverd aan het toeval. God heeft het in de hand. Hij weet wel raad met chaos.

Gods geest zweefde over het water. Over de duistere oervloed. Daar zit enorm veel diepte in, in die zin. Het woord voor 'Geest' is hetzelfde als het woord voor 'adem'. Gods adem gaat over de chaos. Hij blaas het nieuw leven in. Dat zie je ook ieder jaar weer in de seizoenen. Herfst is afbraak, winter is doods. Is er nog leven mogelijk. Psalm 104 zingt:

Slide ³⁰Zend uw adem en zij worden geschapen,
zo geeft u de aarde een nieuw gelaat.

Gods Geest is vernieuwend. Daarbij komt: je zou het woord 'zweven' ook kunnen duiden als 'broeden'. Broeden is beschermend. Gericht op nieuw leven. Uit chaos gaat iets moois ontstaan, als God zich er mee gaat bemoeien. En dat zie je ook in het eerste scheppingswonder.

Want de duisternis moet wijken. Gods adem krijgt stem. Woorden klinken. Er moet licht komen! God gaat het goed maken. Hij ziet dat het goed is, zo staat er. Tof. Licht is er om ruimte te maken voor de mens. Om ritme te geven en vastigheid. Dag en nacht zullen elkaar afwisselen. Totdat de tijd overgaat in de eeuwigheid.

Wat ik een prachtige gedachte vind is ook de Joodse manier van zeggen. Het werd avond en het werd morgen, de eerste dag. Een dag in Israël begint met de avond en eindigt met het licht. Als beeld van hoe God in deze wereld is. Deze wereld loopt ook uit op licht. In Openbaring 22:5 staat:

Slide ⁵Het zal er geen nacht meer zijn en het licht van een lamp of het licht van de zon hebben ze niet nodig, want God, de Heer, zal hun licht zijn. En zij zullen als koningen heersen tot in eeuwigheid.

Uiteindelijk loopt Gods schepping daar op uit. En zeker, tussendoor gebeurt veel. Tussen die allereerste dag en de laatste. Door de zonde komt er vaker chaos de wereld in. Maar ... ook hier klinkt dat woordje. Maar God laat het er nooit bij zitten. Hij vindt altijd nieuwe wegen, nieuwe mogelijkheden. Hij schept ruimte en licht als donkere chaos deze wereld bedreigt. Hij wil nieuw leven.

Dat laat hij zien in Jezus Christus. In de diepste duisternis van Golgota klinkt er een kreet de donkerte in: volbracht! Dan breekt het licht door. De dood heeft niet het laatste woord. De opstanding van Jezus kondigt een nieuwe dag aan. De chaos is overwonnen.

Uit die overwinning putten we moed. Ja, het is chaos in de wereld. En die is voorlopig niet voorbij. Want er is nog veel, heel veel niet opgelost. Waar mensen zijn, daar zijn problemen. Maar ... Maar Gods Geest ademt over deze wereld. Ook vandaag. Hij broedt op nieuw leven. Op nieuwe mogelijkheden. Dat is onze hoop. Laten we dus vol verwachting leven. Open en nieuwsgierig naar wat de Geest wil geven. Want deze wereld eindigt niet in duisternis. De avond is altijd opmaat voor een nieuwe dag.

Amen